

ÉLELETÜNK

XVII. évf 11. szám (17. Jahrg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

1985 november

SZAMOSI JÓZSEF:

PÁZMÁNY

AZ ÁLTALA ALAPÍTOTT EGYETEM 350. ÉVFORDULÓJÁRA

A mohácsi tragédia, az ország háromrésze szakadása befejezte azt az előjelekből kiszámítható, mégis a vártól súlyosabb formában jelentkező folyamatot, amely az Árpádok és Anjouk, utóljára Hunyadi Mátyás virágzó, a mindenkor Európa színvonalán álló magyar királyságot eladdig soha nem látott mélységbe taszította. És nemcsak politikai vagy földrajzi értelemben, hanem szellemi és etikai magatartás tekintetében, önmagával is meghasonulva, elvesztette „identitását”. Mohács következményeként a török hódítás még jó másfél századon át nyomta rá bélyegét az ország képére. Ha csak a föld, a táj képe lett volna lehangelően kiégett, szürke és sivár! — Nagyobb baj volt, hogy a politikai s társadalmi változásokkal egyidőben az indulatok is elszabadultak, a lelkekben megbomlott a harmónia s helyébe türelmetlenség, meg nem értés, ha nem inkább a gyűlölség hatolt. A háborúkkal óhatatlanul együttjáró viszontagságok elsősorban a kulturális élet feltételeit rombolják le, így pusztultak el az egykori pécsi, budai, veszprémi és pozsonyi egyetemek s a Mohácsot követő évtizedekben nincs főiskola magyar földön. Hosszú időnek kellett elmúlnia, amíg az egyetem-alapító Pázmány Péter hatalmas alakja megjelenik a 17. század fordulóján.

Ki volt ez a férfi, aki korának közep-szerűségei fölött magányos óriásként emelkedik; aki a katolikus igazságok fényében a lelkeket akarta újjáéleszteni, nem erőszakkal, hanem a szellem eszközeivel: a szószék, az író toll s az iskolák egymást kiegészítő, támogató hatalmával? — Emlékeztetőül íme, néhány szóban, életének legfontosabb állomásai.

Nagyváradon, Szent László városában, 1570-ben született egyik honfoglaló nemzetség egyenes leszármazójaként, tehát ősi nemes családból. Református hitéről 12 éves korában tért át s négy évig a jezsuiták kolozsvári kollégiumában tanul. 1587-ben lépett be a Jézustársaságba. Pappá 27 éves korában szentelték, miután Krakkóban, Bécsben és Rómában elvégezte tanulmányait. Csak 1608-ban jön haza végleg Magyarországra, ahol Forgách Ferenc, esztergomi érsek udvarába került. Forgách halála után (1616) ő nyeri el az érseki széket. Bethlen Gábor hadjárata idején „örökre számúzik” Magyarországról (1619), de három év múlva már visszatér és 1629-ben bíbornok lesz. 67 éves, amikor Pozsonyban meghal.

Pázmány a magyar katolikus restauráció, a németből fordított, nem szerencsés elnevezéssel, az „ellenreformáció” bajnoka. Mint jezsuita, a rendalapító Loyola Szent Ignác szellemétől áthatva jól tudta, hogy a megnehezült

idők új embert: tudásban jól felkészült, testileg-lelkileg erős, harcrakész embereket követelnek. Benne a 17. század fordulóján az a típus jelenik meg, aki tehetségét a magyarság lelki képének, vagy mondjuk így: a magyar lélek katolikus szellemű kiforrására, kiművelésére fordítja. Eszközeit, módszereit

„fényes mennyei csillagokból, holdból és szép napból van kötve”!

A marxista szemléletű történetírás, — amely a barokkot, az ellenreformáció korát sommásan „az európai feudális reakció korának” bélyegzi, mindennek előtt Pázmány „túlértékelése” ellen üzent hadat. Történeti szerepét „felül-

PÁZMÁNY PÉTER

Természet után készült metszet, a későbbi esztergomi érsek, Szelepcsényi György munkája 1634-ből. Legfölül a bíborosi kalap alatt Pázmány címere a három strucc tollal. A kép két példányban maradt meg, egyik Budapesten, a Nemzeti Múzeumban, a másik Bécsben, az Albertinumban van.

rendjétől kapta, kivételes szónoki tehetsége, pengeélességű, ragyogó író tollal rövid idő alatt helyreállította a katolikus hit uralmát. Mi sem mutatja ezt meggyőzőbben, mint a tény, hogy a század közepén már csak négy protestáns főnemesi család volt a királyi Magyarország területén! A rekatolizálás serkentői s melegágyai a Jézustársaság leg-sajátabb alkotásai, a Mária-kongregációk. A királyság vezető rétege, az országos tisztségviselők a nádortól kezdve, ezekben a kongregációkban szereztek meg a katolikus hithez való törhetetlen ragaszkodást. Előljárt a Mária-kultuszban pl. a török harcok nagy katolikus hőse, Zrínyi Miklós — egyébként Pázmány gyámfia —, az ő Múzsája már az ég királynője, Mária, akinek koronája

vizsgálva” azt igyekszik bizonygatni, hogy a Habsburg-trónhoz való hűségével Pázmány a nemzeti érdekeket hagyta cserben s mint „a vezető feudális körök (?) legtudatosabb képviselője, elszántan haladt egy történelmileg szükségesszerű, de távlatában és következményeiben végzetes úton”. — Ez az önmagának is ellentmondó jeles megállapítás igencsak gyenge lábakon ingadozik. Mert mi is volt a politikus Pázmány álláspontja? Az a messzire tekintő s a történelem által utólag is igazolt belátás vezette, hogy a pogány török ellen csak a Habsburg-ház folyton erősödő hatalma nyújthat védelmet. Mint a hit bajnoka, a pogány törökben elsőben is a keresztény magyarság lelki veszedelmét látta. Ezért fájlalta, hogy Bethlen Gá-

bor a törökkel szövetségbe. Pázmány a török kiverésének gondolatát sohasem adta fel, tudván, hogy az egyelőre csak vágyalom —, mégis szüntelenül terveket készít a katolikus nyugati hatalmak: Francia-, Spanyol-, Bajorország, Velenec és a pápaság összefogására a török kiűzése érdekében. Mégis, mint a császár tanácsosa és diplomatája, „békebarát” politikusként mutatkozik Erdéllyel szemben. Ez magyarázza Bethlen Gáborhoz, később I. Rákóczi Györgyhez való „barátságos” viszonyát. Éppen a velük folytatott levelezésből látszik, mennyire szívén viselte a magyarság érdekeit. Mikor híre kelt annak, miszerint Bethlen át akarja adni Váradot a töröknek, Pázmány kijelenti: „Én részemről Váradot és vidékét méltónak tartom arra, hogy megtartásáért az egész kereszténység harcoljon”. Nem véletlen, hogy Vörösmarty Mihály éppen Pázmány szájára adja a humanitástól áthatott hazaszeretetet igéit.

Magyar öntudata, büszkesége ősi származására, a szülőföld iránti hűség nem lekicsinyelendő jellemvonása Pázmánynak. Szívvel-lelékkel magyar volt! A protestáns Thurzó György nádorhoz írt levelében olvashatjuk: „Én is szinte oly magyarnak tartom magamat, mint bárki más. Hazámnak, nemzetemnek becsületét, csendességét (= békéjét) szeretem és Istentől óhajtván kérem”.

Pázmány Péter nemcsak a szószéket, író tollat is erkölcsi indítékból használta, sohasem felejtve a jezsuita jelmondat parancsát: „Ad maiorem Dei gloriam!”, hogy lelkeket toborozzon Jézus zászlaja alá. Nem hiába írt „felmelegített tén-tával”, írásának tüze századok messziségén is átsüt. Ő a magyar próza atyja, — ahogy iskolában megtanultuk. Kosztolányi Dezső, századunk talán legvirtuozusabb nyelv művésze írta róla: „Egyedülvaló mestere a magyar szónak, alkotó lángelme. Neki nem volt szüksége a nyelvújításra, mert maga újította a nyelvet, mégpedig helyesen, nem erőszakkal, hanem a népnyelv gazdagságából és saját termőerejéből. Egyik munkáján ez áll: ‘verőfényre hozta Pázmány Péter’. — Ennek a magyar művésznek verőfényes agyveleje volt”.

Úgy tűnhet fel sokszor, hogy a jezsuiták a nép pasztorálását nem tekintették feladatuknak, hanem elsősorban a nevelésre, iskolai oktatásra összpontosították erejüket. Ezen a téren azonban szédületes eredménnyel dicsekedhetnek: a magyarság három-négy nemzedékének túlnyomólag jezsuiták voltak a nevelői, jóllehet az oktatás mindenütt egyformán a „Ratio studiorum” utasításai szerint és először csak latin nyelven folyt. Célja: a heroikus barokk katolikus ideál kiforrálása; leghatásosabb eszköze pedig az iskoladráma volt. E latin, de részben magyarnyelvű játékokban a magyar történelem nagy eseményei és hősei magasztosultak föl: a hún elődök, Attila vagy Buda története éppúgy tárgya e drámáknak, mint a szentkirályok, a Hunyadiak, Kinizsi legendás alakja vagy Zrínyi szigetvári önfeláldozása. Rend-

(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLÉ TAMÁS OP:

A húsvéti jelenések sajátos jellege

Az egzegéták már régóta észrevették, hogy a feltámadás jelenéseinek a leírása más jellegű, mint Jézus földi élete eseményeinek leírása. Több szempontból vizsgálhatjuk ezt a kérdést.

KÜLÖNBÖZŐ FORRÁSOK HASZNÁLATA

Valószínűnek látszik, hogy az evangélisták a húsvéti jelenéseket más, esetleg későbbi források alapján fűzték az evangéliumaikhoz. Ez érthető is, mert kezdetben a hívek sőt az apostolok figyelmé is arra a tényre központosult, hogy Jézus a megígért messiás, a megváltó, aki megváltja népét bűneitől. Jellemző erre nézve Péter pünkösdi be-

König bíboros nyugalmába vonult

A bécsi egyházmegye vezetéséről nyugalmabavonuló König bíborosérsek életművét méltatják az egyházi és világi közélet vezető személyiségei.

Bruno Kreisky volt osztrák kancellár, az osztrák rádióon adott nyilatkozatában többek között ezt mondta a távozó bíborosról: „Nem vitás, hogy König bíboros nagyban elősegítette az osztrák szociáldemokraták és az egyház közötti nyugodt, pozitív és feszültségmentes légkör megteremtését”. — Kreisky saját magát „agnosztikus”-nak nevezte a rádióban. Ezt mondta: „Magamban azt gondoltam, hogy abban a helyzetben, amelyben vagyok, nem rendelkezem azazal a kegyelemmel, amivel a vallásos emberek”. De tiszteli a vallásos embereket és mélyen meg van győződve arról, hogy az államnak „védelmeznie kell a vallásosságot, függetlenül a vallásos hovatartozástól”.

A távozó Franz König bíboros után az osztrák püspökkari konferencia új elnöke Dr. Karl Berg, salzburgi érsek lett, egyhangú választással. — Így a rendkívüli püspöki szinóduson Rómában már Karl Berg érsek fogja képviselni az osztrák püspökkari konferenciát.

Karl Berg salzburgi érsek egyébként kedves ismerője az „Életünk”-nek és a magyaroknak. Két évvel ezelőtt ő áldotta meg Mattsee-ban a Szent Korona emlékművet azon a helyen, ahol 1945-ben az összeomlás után Pajtás ezredes koronőr két társával elrejtette.

A bécsi egyházmegye székesegyházi káptalanja Helmut Krätzl segédpüspököt és általános helynököt választotta meg a bécsi egyházmegye adminisztrátorává, aki az új bécsi érsek kinevezéséig irányítja az egyházmegye ügyeit.

Helmut Krätzl 1931-ben született Bécsben, Innitzer bíboros szentelte pappá 1954-ben, a teológiát Bécsben végezte és a római Gergely egyetemen szerezte teológiából a doktorátust. ■

A FÖLDI SZENVEDÉSEK ÉRTELME: *A szántó ember, hogy csűrbe való búzája teremjen, megégeti, feltöri, megforgatja, ganéjozza, boronálja a földet; hogy asztalra való kenyér legyen a búzából, felaratják, cséplik, rostálják, malomban porrá törik, szítálják, dagasztják, szakasztják, kemencében sütik; hogy pincében való bora legyen a szőlőnek a vincellér megkapálja, bujtatja, metszi, karózza, kötözi, levelezi, gyomlálja, leszagattja, megtapodja, kisajtolja: hasonlóképpen cselekszik Isten. Akiket Mennyország vendégségére rendelt, azokat a földön csapásokkal gyalulja, sanyargatásokkal készíti a boldogságra.*

Pázmány Péter

széde és hallgatóinak a viselkedése. Péter a zsidóknak szemükre veti, hogy istentelenek keze által keresztre feszítették és meggyilkolták a názáreti Jézust, akit Isten föltámasztott halottai-ból. A jelenlétük nem úgy reagáltak, hogy kíváncsian tudni akarták volna, hogyan jelent meg Jézus az apostolainak, hanem „Ennek hallatára fájdalom járta át szívüket. Mit tegyünk hát, testvérek? — fordultak Péterhez és a többi apostolhoz. Tartasok bűnbánatot — felelte Péter — és keresztkeljetek meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára... Erre azok, akik hajlottak szavára, megkeresztelkedtek. Aznap mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk” (ApCsel 2,37-38; 41). Az első hívek tehát egyszerűen elfogadták az apostolok tanúságtételét a feltámadásról és azon voltak, hogy a megváltásban részesüljenek. Az apostolok még köztük voltak, egész viselkedésük, magatartásuk, megváltozott bátor kiállásuk meggyőzte a hallgatókat, hogy igazat mondanak. Az apostolok hivatkoztak ugyan Jézus föltámadására és arra, hogy Jézus jelenései meggyőzzék őket arról, hogy Jézus valóban föltámadott, s hozzáálltak a térítés munkájához. Csak miután az apostolok tanúságtételükért egymásután vérüket ontották és a hívek figyelmé egyre inkább Jézus személyére irányult, gondoltak egyesek arra, hogy a húsvéti jelenéseket, valamint Jézus gyermekéveinek adatait összegyűjtsék. Az evangélisták aztán ezen források alapján hozzáfűzték ezeket az eseményeket is evangéliumaikhoz.

A LEÍRÁSOK KÖZTI ELTÉRÉSEK ÉS A SUGALMAZÁS

Már említettük, hogy a jelenések leírásában kisebb eltérések is vannak. Így Máté szerint Krisztus sírjánál egy angyal jelenik meg az asszonyoknak (Mt 28, 2—4). Lukács szerint kettő (Lk 24, 4). Ez azonban semmit sem von le a leírások értékéből, ellenkezőleg növeli azt. A történészek mindig fenntartással fogadják az állítólagosan különböző kézből származó és mégis szösz szerint meg-egyező leírásokat. Az ősegyház ismerte ezeket az eltéréseket, és meghagyta őket különbözőségükben, mert nem tartotta fontosnak őket. Az egyház különben is az evangéliumokat a végleges formájukban tette magáévá és nyilvánította ki sugalmazottnak. Még ha történetesen egyik-másik kiegészítő rész — előző cikkünkben említettük, hogy Márk és János evangéliumának két-két befejezése van —, később került volna az evangéliumhoz, az egyház az egész evangéliumot tekinti sugalmazottnak. A sugalmazás nem tollbamondás, hanem benső kegyelmi írásra való készítés és irányítás, hogy az író tévedésmentesen írja le azt, amit Isten akar. Míg a kinyilatkoztatás esetében az a személy, akinek a kinyilatkoztatás történik, tudja, hogy Isten beszél hozzá, a sugalmazott író nem tudja szükségképpen, hogy Isten indítja írásra és óvja meg a hitbeli tévedéstől. Így például Sz. Lukács egészen emberi módon határozta el magát evangéliuma megírására, gyűjtötte össze a Jézus életére vonatkozó adatokat és aligha sejtette, hogy az egyház írásait egykor majd sugalmazottnak fogja tekinteni.

A MEGDICSŐÜLÉS MISZTÉRIUMA

A húsvéti jelenések sajátos jellegének teológiai magyarázata is van. Amikor

a szentírók Jézus földi életének eseményeit írják le, mintegy a mindennapi, tapasztalható élet keretében mozognak. Még a csodás gyógyítások eredménye is leírható. A húsvéti jelenések szükségképpen más jellegűek voltak. Jézus egyrészt meg akarta győzni az apostolokat, hogy valóban feltámadt, másrészt azt is akarta velük érzékeltetni, hogy nem a közönséges földi életre támadt fel. Ily szempontból egészen más jellegű Lázárnak a halandó életbe való visszatérése és Jézusnak dicsőséges feltámadása. Ezért Jézus jelenéseiben egyrészt felszólítja tanítványait, hogy tapintsák meg kezét-lábát (vö Lk 24,39) másrészt Mária Magdolnának megtiltja, hogy visszatartsa (vö Jn 20, 27). Megjelenik és eltűnik a zárt ajtók ellenére (Jn 20,19). Megjelenik, anélkül, hogy tanítványai felismernék és mire felismerik, ismét eltűnik szemük elől (vö Lk 24, 16; 31). Ennek így kellett történnie, nehogy az apostolok eszkatologikus reménységüket a földi élet síkjára helyezték át. Az apostolok hajlottak erre. Lukács szerint még Jézus mennybemenetele előtt is kérdezik: „Uram, tehát mostanában állítod helyre Izrael országát?” (ApCsel 1, 6). Péter sem ismerte fel a színeváltozás eszkatológikus jelentőségét, ezért akart három sátrat építeni (Mt 17, 4). Schlier, a híres német egzegéta helyesen írja le a húsvéti jelenések sajátos jellegét: Jézus megjelenik, mint valaki, aki eltűnőben van; találkozik apostolai-val, mint valaki aki búcsúzik; felszólítja tanítványait, hogy tapintsák meg, de nem engedi, hogy marasztalják; gondoskodik arról, hogy felismerjék, és

mégis azt a benyomást kelti, hogy már nem olyan, mint amilyen földi életében volt. A Szentírás ezt úgy fejezi ki, hogy Jézus bement a dicsőségbe (vö Lk 24, 26), az Egyház a föltámadott Jézusnak sajátos állapotát megdicsőült állapotnak nevezi. Jézus nem mutathatta meg tanítványainak benső megdicsőülését — ehhez Istent kellett volna látniok —, csak egy-két külső jelét adta annak, hogy más életet él. Innét is van, hogy egyes jelenéseinek szinte oneirikus jellege van: olyanok mint az álomlátás, pedig nem álomról van szó, hanem olyan jelekről, melyek nem illenek bele a földi élet keretébe. Szent Pál ezt a megdicsőült állapotot a következő módon írja le: „Romlásra vetik el — romlatlannak támad föl. Dicsőtelenül vetik el — dicsőségben támad föl. Erőtlenységben vetik el — erőben támad föl. Érzéki testet vetnek el — szellemi test támad föl” (1Kor 15, 42—44). Az apostolok a jelenések következtében átélték Jézus dicsőséges feltámadásának a tényét, s egyben a kimondhatatlanságát, leírhatatlanságát, isteni transzcendenciáját is. E hitükért készek voltak meghalni, mert tudták, hogy Krisztus föltámadása a benne hívők záloga. „Krisztus föltámadt halottaiból, mint a holtak zsengéje. Egy ember által jött a halál, egy ember által jön a holtak föltámadása is. Amint ugyanis Ádám-ban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban mindnyájan életre kelnek... Mikor pedig a romlandó test romlatlanságba öltözik, s a halandó halhatatlanságba, akkor válik valóra az Írás szava: a győzelem elnyelte a halált, halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod?... Istennek legyen hála! Ő segít minket győzelemre Urunk Jézus Krisztus által” (1Kor 15, 20—22; 54—57).

Pázmány

(Folytatás az első oldalról)

kívüli jelentőségük magyar szempontból abban áll, hogy ezek adtak először történeti öntudatot a magyarságnak s befolyásolják még napjainkban is egész múlt-szemléletünket. Erre azért is fontos utalni, mivel a jezsuita nevelést — szembeállítva a közismerten „hazafias” piarista neveléssel — „nemzetietlennek” szeretik föltüntetni.

De kivételes hely illeti Pázmányt a magyar művelődéstörténetben is. Ő ugyanis a legnagyobb iskola-alapítónk. A magyar jezsuiták központjában, Nagyszombatban, a kollégiumot egyetemmé fejlesztette, ugyanitt „szegény nemes ifjak részére” nevelőintézetet, kispapoknak szemináriumot alapított; Bécsben a Pázmáneumot, Pozsonyban, Szepesben és Szatmárnémetiben jezsuita kollégiumot, Pozsonyban nyomdát is, Érsekújvárott ferences zárdát létesített. Legfontosabb közülük az Egyetem alapítása.

Pázmány Péter 1635. május 13-án kelt alapítólevelével „a katolikus vallás megszilárdítása és a hazai magasabb műveltség fejlesztésére” 100 ezer forintot tett le alapítványként a Nagyszombatban felállított Egyetem céljaira. Ezzel az adománnyal vetette meg az oly nagy hírre emelkedett Tudományegyetem alapját. Az Egyetemet, amelynek először csak hittudományi- és bölcsészeti kara volt, természetesen a jezsuiták vezetésére bízta. Utódai: Lósy Imre, majd Lippay György esztergomi érsek alapítványai tették lehetővé a jogi kar felállítását, a későbbiek során pedig Mária Terézia — a nagyműveltségű holland tudós, van Swieten ösztönzésére, az orvosi fakultással bővítette ki, s így

a Pázmánytól életre hívott egyetemen megindulhatott az Európaszerte jó hírt szerzett orvosképzés. Egyidejűleg a királynő az Egyetemet és a pozsonyi nyomdát, most már mint „Királyi Magyar Egyetemi Nyomdát” Budára helyezte át. Néhány évvel később azonban a jezsuita rendet feloszlatták.

Az Egyetemet II. József telepítette át Pestre (1783), egy részét a Királyi Tábla épületébe, az orvosi kart a Klarissza apácák volt zárdájába. 1848-ban helyezték a vallás- és közoktatásügyi minisztérium felügyelete alá. Az Üllői-úti egyetemi klinikai épületek a múlt század 70-es éveiben épültek. Nem sokkal később a bölcsészkar a Múzeum-körúti Műegyetem, az Institutum Geometricum épületébe költözött, a jogi- és teológiai fakultás pedig mostani helyére.

Pázmányról szólva azt írta egy marxista irodalomtörténész: „Műveinek tartalma nem élő ma már, legfeljebb egyes részletek lepnek meg közkeletű igazságok plasztikus elmondásával és megokolásával”, — amely állítás érvényességét bátran megkérdőjelezhetjük. Mindenesetre Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond s annyian még Pázmányhoz zarándokoltak, hogy csodálatos gondolati- és nyelvi gazdagságából merítsenek.

A most jubiláló, Pázmánytól alapított s később a nevére elnevezett „Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem” volt Magyarországon a magasabb szellemi élet legfontosabb tüzehelye és az immáron 350 éves intézmény — indokolatlanul megváltoztatott névvel ugyan — de ma is él. ■

HARANGOZÓ FERENC:

A 350 éves Pázmány Péter Tudományegyetem jubileuma

Szeptember 26-án este 7 órakor az egykori Pázmány Péter Egyetem jogutódja, a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem központi épülete lépcsőházában fölavatták Pázmány Péternek, az egyetem alapítójának emléktábláját. Majd ugyancsak este a Mátyás templomban ünnepi hangverseny volt az egyetemi ifjúság részére. Utána az egyetemi ifjúság fáklyásmenetben vonult a 200 év előtti volt budai egyetem emléktáblájához. — Ez volt a jubileum nyitánya.

Szeptember 27-én délelőtt a külföldi egyetemek köszöntötték föl a jubiláló egyetemet. — 11 órakor a Pesti Vigadóban volt jubileumi közgyűlés. A közgyűlés mindkét szónoka, Fülöp József rektor és Csehák Judit miniszterelnökhelyettes mondott beszédet. Mindketten megemlékeztek Pázmány Péterről, az alapítóról. Utána Köpeczi Béla művelődési miniszter, díszoklevelet nyújtott át az egyetemnek. Majd a többi magyar egyetem üdvözölte a jubiláló Eötvös Lóránd Tudományegyetemet. A Katolikus Hittudományi Akadémia nevében Szennay András pannonhalmi főapát szólott:

„A Pázmány Péter bíboros, esztergomi érsek által alapított egyetem teológiai fakultásának 1950 szeptembere óta a Pázmány Péter római katolikus Hittudományi Akadémia az utódja. Mint ennek az akadémiának dékánja, köszöntöm a közös ősi forrásra visszautató, az ősi gyökerekből eredő Eötvös Lóránd Tudományegyetemet... Az azonos szellemi őstől származó utódok, ha a történelmi fejlődés során később önálló életet is élnek, az ősi testvériség tudatától nem tudnak, de nem is akarnak elszakadni... szívből kívánom, hogy az ősi közös gyökerről induló Eötvös Lóránd Tudományegyetem — az alapító szándéka szerint, ahogyan azt ő maga az alapító okmányban rögzítette — továbbra is szolgálja „a nemes magyar nemzet méltóságát” és neveljen ezután is „az állam szolgálatára alkalmas fiatalokat.”... Történelmi időkben a történelmi erők szövetségére van szüksége azoknak, akik a problémáktól feszülő jelenből az egészséges, jobb és szebb jövő felé kívánnak lépni.“

Ugyanezen a napon délután az ELTE

ÚJ TEMPLOM CSÖRÖTNÖKÖN

Luigi Poggi, pápai követ-érsek, szeptember 29-én a rábagyarmati plébániához tartozó Csörötnök filiában új templomot szentelt az „Örök Ige” tiszteletére.

1948 óta ez volt az első új templom a szombathelyi egyházmegyében. Csörötnök ezer lelket számláló község. Már a háború óta készültek templomot építeni. De engedélyt a templom építésére mindaddig nem kaptak, míg végre a leleményes plébános a pápai követ segítségét kérte a templomhoz. — Luigi Poggi érsek segített is, a hatóságoknál „kieszköztette” az engedélyt. — A templom 3,5 millió forintba került. A nagyértékű társadalmi munka és a külső segítség nélkül, nem is sikerült volna a dolog. — Poggi érsek, aki a szentelést maga végezte, a Szentatya, II. János Pál pápa üdvözlését és ajándékul egy szép mise-könyvet hozott az új templomnak. — Mint érdekességet említjük meg, hogy a templompadokat az „Életünk” közvetítésével egy freisingi (Nyugat-Németország) plébánia küldte Csörötnöknek.

Bölcsészettudományi Magyar Nyelvészeti Tanszékesoport méltatta Pázmány Pétert, a nagy alapítót. — Tarnóci Márton irodalomtörténész-főigazgató többek között ezt mondta: „Pázmány műveltség-eszménye a Tridenti Zsinat szellemében megújulni kész katolicizmus korparancsának tudományosan megalapozott elkötelezett emberi magatartással hitelesített, művészi megfogalmazása volt. Ő maga korának, — európai viszonylatban is — egyik legműveltebb tudós írója és politikusa, akinek fejében a ropant ismeretanyag nem szétszórta adatait, hanem egységes világképnek szilárd építőköve... A keresztyén prédikátorokhoz szóló intésében írja: „Azon legyetek, hogy miképpen

a prédikátorok mestere, cselekedeti példájával tanított elsősben, azután nyelvével; úgy ti is legyetek csatornák, melyeken által foolyt a víz, hanem teli kuttak legyetek, hogy magatok bévségéből másokat is itassatok...”

„Életpályája és életműve... mai világunkban is megszívlelendő. — Ha mi is, miként Pázmány tette a maga korában, magas színvonalú ismeretek birtokában, megtanulunk eligazodni a világban és erre az ifjak nemzedékét is megtanítjuk; ha felismerjük saját helyünket és feladatunkat társadalmunk közösségében és szilárd világnézeti elkötelezettséggel tesszük azt... akkor reménykedhetünk abban, hogy nem hiába élünk a földön!”

PÁZMÁN

Pázmán, tiszta valóságnak hallója egekben,
Megtért térítő állok az Isten előtt,
S hirdetek új tudományt, ó halld s vedd szíved magyar nép:
„Legszentebb vallás a haza s emberiség“.

Vörösmarty Mihály

A Pázmány Péter alapította Egyetem és a jezsuita templom Nagyszombatban. A képen a felső jelmondat értelme: „Nem mozgatva szilárdan áll”; az alsóé: „A bölcsesség házat épített magának”. (18. századi rézkarc, Budapesti egyetemi könyvtár.)

A Pázmány Péter Katolikus Hittudományi Akadémia jubileumi ünnepe

Október 2-án 9 órakor az „Új Ember” szerkesztősége megkoszorúzta Pázmány Péter köztéri szobrát. (Ez a szobor eredetileg a Ferenciek terén Werbőczy szobrával szemben állt, amit 1950-ben a Rákosi éra alatt leromboltak. Werbőczy szobrát végleg, Pázmány szobrát bátor hazafiak átmentették és fölállították a VIII. kerületben a Horváth Mihály téren a Józsefvárosi nagytemplom előtt.)

Az Akadémia jubileumi ünnepe 10 órakor kezdődött az Egyetemi templomban. Lékai bíboros prímás, a Magyar Püspöki Kar tagjaival és a pápa követe, Javierre Ortas Antonio c. érsekkel koncelebrálta az ünnepi misét a külföldi egyetemek képviselőinek jelenlétében. — Képviselettek magukat többek között a bécsi, a gráci, a krakkói, a zágrábi, pozsonyi és erfurti egyetemek, valamint az Europäischer Hilfsfonds.

Lékai bíboros a mise elején latin nyelven köszöntötte a vendégeket. Beszédében kihangsúlyozta: Pázmány az egyetem megalapításával egyformán

szolgált az egyház és a magyar nemzet javát.

Az ünnepi szentbeszédet Bánk József váci érsekpüspök mondta. Vázolta azt a történelmi helyzetet, amelyben Nagyszombatban a török időkben az egyetem alapítása történt. Az ország három részre szakítva... a török hódoltság a tetőpontján állt — ebben a helyzetben lépett föl Pázmány és lett a magyar megújulás nagy apostola, de nem ellenreformátor. Öntudattal vallotta magát magyarnak, akinek fájt a nemzet pusztulása... Kortársai közül nem tett senki annyit a magyar népert és a magyar ifjúsáért, mint Pázmány Péter. Nagyszombatban az egyetemet is ezért hozta létre és teremtett gazdasági alapot alája a legnehezebb időkben. Ennek az egyetemnek az első fakultása a Hittudományi Kar volt, amit csak 1950-ben választottak le az egyetem testéről.

Délben a Magyar Tudományos Akadémia kongresszusi termében folytatódott a megemlékezés, az összes külföldi és hazai képviselők részvételével. Az ünnepségen a Budavári Nagyboldogasszony templom énekkara Tardy László

vezetésével Kodály és Bárdos műveket adott elő. — Szennay András, a Hittudományi Akadémia dékánja, nyitotta meg az ünnepi ülést. Hangsúlyozta, hogy Pázmány Péter az egyházi és nemzeti érdekeket harmónikus szintézisbe foglalta az alapítólevélben. A jelen feladatairól szólva mondotta: „Az egyetem sohasem feledheti, hogy létjogát biztosító hivatása maradt, minden szakszerűsége mellett, képviselni az alapvető emberi jogok és igazságok értékvilágát. Megmutatva azokat a kinyilatkoztatás fényében a fölnövő generáció előtt is“.

II. János Pál pápa követe, Javierre Ortas Antonio c. érsek, a Szentatya jókívánatait hozta el a jubileum alkalmából. Kihangsúlyozta a továbbiakban, hogy a Nagyszombatban alapított első egyetem és a 200 évre rá Budapestre átköltözött egyetem első helyét a teológiai fakultás foglalta el. „Köteles elismeréssel adózunk az alapítónak és azoknak, akik megőrizték a drága ajándékot, amelyet az ősoktól vettek át örökségként. A Teológiai Fakultás a mai időkben sem veszítette el az egyetemes képzésben a jelentőségét. Sőt, a mai kifejezetten emberre irányított szemléletnél szükségét érezzük annak, hogy a bölcsességre nevelő szerepében az ember misztériumát Krisztusban világítsa meg az értelem és a hit fényénél.“ (A pápa követe beszédét olaszul mondotta.)

Fülöp József akadémikus, rektor, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem üdvözlését tolmácsolta. — „A mai európai kultúra megteremtésében nagy szerepet játszott az Egyház. Szent István királynak egyformán szívügye volt népe szellemi fejlődése és anyagi boldogulása. Az állam és egyház viszonya koronként változó, de csak akkor vált konstruktívá, amikor mindegyik fél jól felismerte a maga szerepét az adott történelmi viszonyok közt“. — Pázmány Pétert méltatva: „széles horizontú államférfiú, a toll kivételes képességű mestere, a magyar értekező próza megalapítója és a magyar nyelv olyan kiváló népi ízü kezelője, amilyen előtte nem volt és utána is csak kevés“.

1950-ben, a legsötétebb Rákosi-érában, amikor szétzúzták a szerzetesrendeket, kirakatpercekben távolították el mindazokat, akik még ellenállhattak volna, szétzúzták a magyar egyetemet is. A Pázmány Péter alapította egyetem első fakultását, egy regionális szeminárium névjára süllyesztették le a jogilag és ez a helyzet lényegében ma is. — Ezt nem szabad elfelejtenie annak, aki tárgyilagosan szemléli és ítéli meg a kommunista állam és az egyház viszonyát a mai Magyarországon. Ez az oka a kulturális, de főleg erkölcsi nivósüllyedésnek Magyarországon.

A JÓERKÖLCSÖK GYAKORLÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE: Nincs olyan nagy tűz, hogy magátul el ne aludjék, ha fát nem raksz reá. A nyilat, ha fellövőd, mihent feljebb nem megyen, ottan alá fordul. Mihent a meleg vizet kiteszed a tűz mellől, mingyárt hűvesedni kezd és apránként meghidegedik. Mihent a szép virágos kertet vagy kövör szántóföldet elhagyod és nem szántod, kapárod: annyiaval bujában poszodulnak benne a haszontalan bojtortjánok és utálatos gyomok, menél kövérebb a föld. Aki szépíró volt, aki deákul ékesen szólott, aki valamely kézi munkának mesteriségét fő módon tudta, kitanul mindezekből, ha naponként nem gyakorolja. Eszerint vagyondoljunk a tekkéletes életben: gyakorolás nélkül ízetlenek a jó erkölcsök.

Pázmány Péter

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF:

Katolikus újjáépítés a török kiűzése után

II.

Egyházunknak és hazánknak egyaránt szerencsés-jére az idegen Keresztély Ágostnak 1725-ben bekövetkezett halála után — Esterházy Imre, Csáky Miklós, Barkóczy Ferenc és Batthyány József személyében — egymásután négy törzssökös magyar családból származó, katolikus és nemzeti szempontból egyaránt kiváló főpap ült a hercegprímási székhelyen. Hercegprímásá történt kinevezésük előtt mind a négyen megyéspüspökök voltak. Tehát személyes tapasztalatból ismerték a problémákat és teendőket.

A zágrábi székesegyház kincstárában mindmáig kegyelettel őrzik azt a színaranyból készült kelyhet és szentségmutatót, amelyet a pálos szerzetesből horvát főpástorrá lett magyar Esterházy Imrétől kaptak ajándékba. Zágrábból Veszprémbe került, ahol viszont azzal örököltette meg az emléket, hogy a török által megromlott és a császári generális, Heister által elpusztított székesegyházat helyreállította.

Mint hercegprímás ugyanazt tette székvárosának, Nagyszombatnak és az ország ideiglenes fővárosának, Pozsonynak, ellenség által nem bántott, de megkopott állapotban levő székesegyházaival is.

A vidékről sem feledkezett meg. Főegyházmegyéje területén nem kevesebb, mint hetven templom köszönheti neki az építést, vagy restaurálását. Mindezen túl bőséges adományokkal segítette a szerzetesrendek lelkipásztori és karitatív munkáját. Így — például — a pozsonyi Erzsébet-apácák 140,000 forintot kaptak tőle kórházuk fejlesztésére. A szegények, árvák, özvegyek sorsát különösen a szívében viselte. Évi jövedelméből 25,000 forintot fordított erre a célra. De azon túlmenően is sokat adakozott. Megtörtént, hogy jószívűsége következtében teljesen kifogyott a pénzből. Ilyenkor leakasztotta nyakáról a főpapi aranyláncot és a zálogházba küldte vele a titkárat, hogy az érte kapott pénzt kioszthassa az alamizsnára várakozó szegények között.

Az országos politikában vezetőszerepet játszott. Még mint zágrábi püspök, ő indítványozta az országgyűlésen az uralkodóház leányága számára az örökösödési jog elismerését. Mint hercegprímás pedig minden tekintélyét latbavetette, hogy a magyar nemzet támogassa Mária Teréziát a trónja megtartásáért vívott háborúban. Tette ezt abban a meggyőződésben, hogy Magyarország csak a Habsburg-ház hatalmi körébe eső tartományok és országok támogatásával lenne képes magát megvédeni a török birodalom egy esetleges újabb hódító hadjárata esetében.

A húsz éven át — 1725 és 1745 között — kormányzó Esterházy Imre örökébe Csáky Miklós lépett. De csak hat havi késéssel. Mária Terézia ugyanis addig nem töltötte be az esztergomi érseki széket. Még pedig azért nem, hogy az üresedés ideje alatt az érseki birtokok jövedelmét a hadikiadások részbeni fedezésére fordíthassa.

Csáky Miklós primásá történt kinevezése előtt tíz évig volt nagyváradi püspök és négy évig kalocsai érsek. Mindkét helyen nemcsak az egyházi újjáépítéssel törődött, hanem a hívek szociális és kultu-

rális életszínvonalának az emelését is feladatának tekintette. A váradi egyházmegye területén vasgyárat, márványkitermelő üzemet, üvegyárat, fűrészmalmot, zsinolyföldolgozó üzemet és posztógyárat létesített, ami által sok munkáscsaládnak adott kenyeret. Rövid kalocsai érsekségének a krónikása pedig azt emeli ki, „hogy nemcsak a közneves ifjúságot, hanem a főnemeselek fiait is részint a saját udvarában, részint az egyetemeken és más főiskolákon saját jószántából készséggel táplálta, ruházta és neveltette...”

Csak hat év adatott neki arra, hogy a hercegprímási székhelyen is csillogtathassa tehetségét és adakozhasson szíve szándéka szerint. Így is sok új plébánia alapítása és számos templom építése fűződik a nevéhez.

Mária Terézia királynő az első években bizalommal viseltetett iránta, és minden fontosabb döntés előtt kikérte a véleményét. Később azonban, amikor a királynő szabadkőműves és abszolútista tanácsadóinak a befolyása alatt mind gyakrabban szembekerült a Szentszékkal, elhidegült a kettőjük viszonya, mert Csáky határozottan Róma oldalán állott.

Csáky halála után Mária Terézia újra elkövette azt a hibát, hogy — az államkassza érdekét a lelkipásztori érdekek elé helyezve — a hercegprímási széket csak négy éves késéssel töltötte be. A főpap azonban, akire a választása esett, minden tekintetben megérdemelte a bizalmat. Barkóczy Ferenc egri püspök igen eredményes munkára tekinthetett vissza.

Kezetben a királynő olyan nagy bizalommal viseltetett iránta, hogy az egyetemes tanulmányi ügyek országos felügyeletére is felkérte. A királynő és a magyar egyházfő közötti egyetértés azonban nem sokáig tartott. Az öregedő királynő ugyanis, „felvilágosult” és magyarellenes tanácsosaira hallgatva, nemcsak az országos politikában, hanem vallási ügyekben is egyre önkényesebben kormányzott, amit a hercegprímás nem hagyott szó nélkül.

Barkóczy a rendelkezésére álló rövid négy év alatt a főegyházmegyében több templomot épített és restauráltatott. Nagy és kedves tervét, az érsekségnek Nagyszombatból az ősi primási székhelyre való visszatelepítését és Esztergomnak magyar Rómává való kiépítését azonban csak megkezdeni, de befejezni nem tudta. Monumentális tervével majd következő cikkünkben foglalkozunk, amelyben a hercegprímások esztergomi hazatéréséről lesz szó.

Még az ötvenedik évét sem töltötte be, amikor — 1765-ben — távoznia kellett az élők sorából. A korai halála felett érzett általános gyászt ezzel a kérdéssel fejezték ki ravatalának aranybetűi: „Mit alkothatott volna, ha tovább maradhatott volna az esztergomi széken?”

Barkóczy halála után Mária Terézia tizenegy évig betöltetlenül hagyta a hercegprímási széket. Valószínű, hogy — az anyagi okokon túl, elsősorban azért, hogy az ország primásának és első közjogi méltóságának tanácsaitól és kritikájától mentesen — vallási és politikai vonatkozásban egyaránt — a saját elgondolása szerint uralkodhassék. Azt azonban meg kell

hagyni neki, hogy a hosszú és semmivel sem menthető széküresedés után a választása most is méltó személyre esett.

Az új hercegprímás, Batthyány József, 15 évi áldásos és eredményes kalocsai érseki működés után 1776-ban lépett Barkóczy örökébe, ahol 23 éven át kormányozta az esztergomi főegyházmegyét és állott — mint primás — a magyar katolikus egyház élén. Primásága — az első négy év kivételével — már Mária Terézia fiainak, II. Józsefnek és II. Lipótnak az uralkodási idejére esett. Különösen az idősebb fiúval, II. Józseffel, a „kalapos király”-lyal kellett — egyházi és nemzeti téren egyaránt — kemény harcokat vívnia. II. József ugyanis a Habsburgok tartományait és országait egységes állammá akarta összekovacsolni német hivatalos nyelvvél, amelyben az egyházkormányzatot a saját hatalma alá tartozó politikai közigazgatás egyik ágává igyekezett tenni. Ezen a téren odáig ment, hogy még azt is előírta a püspököknek, hogy évente hány kispapot vehetnek fel és hogy a plébánosok a mise alatt hány gyertyát égethetnek az oltáron. A Szentszékkal is megromlott a viszonya, mert a pápa illetékességét csak hitelvi kérdésekben volt hajlandó elismerni.

Batthyány hercegprímás a király minden egyházelien intézkedése ellen tiltakozott és minden lehető alkalmat felhasználta arra, hogy a maga és a magyar katolicizmus Róma iránti hűségének kifejezést adjon. A király németesítő politikájára pedig azzal válaszolt, hogy tüntetően csak magyarul beszélt és prédikált és főespereseinek is szigorúan meghagyta, hogy ellenőrizzék, hogy kerületeik papjai nem hanyagolják-e el a magyar nyelvet.

Nem utolsó sorban neki volt köszönhető, hogy II. József a halálos ágyán egyház- és alkotmányellenes rendeleteit visszavonta.

A „kalapos király” után, aki azért kapta ezt a jelzőt, mert nem koronáztatta meg magát, öccse, II. Lipót lépett a magyar trónra. A hercegprímás a meghalt elődnek erre a bűnös mulasztására gondolt, amikor az országgyűlésen elhangzott üdvözlő beszédében felszólította az új királyt, hogy koronáztassa meg magát és az ország alkotmányára ne csak letegye az esküt, hanem az esküben foglalt ígéreteit tartsa is meg.

II. Lipót nem sietett beváltani ünnepélyesen tett ígéreteit. A hercegprímásnak sok baja volt vele. Még több a fiával, I. Ferencel, aki apja két év utáni halála után került trónra. I. Ferenc ugyanis, bár nem olyan nyíltan és kihívóan, mint nagybátyja, folytatta a jozefinista egyházpolitikát.

Batthyány gondjait szaporította és bánatát növelte, hogy a szabadjára engedett keresztényellenes propaganda következtében a papság és a szerzetesség fegyelme is meglazult. Leginkább pedig az bántotta, hogy a király a jelöltek közül nem a jobbakat, hanem a gyöngébbeket, a hatalom előtti meghunyászkodókat, állította a püspökségek élére. Ő, az egyházfő, hiába intett és büntetett, mert a bűnösök tudták, hogy a hatóságok nekik adnak igazat.

Batthyány József élete végéig, 1799. október 23-áig, kitartóan és bátran folytatta a hazája és egyháza érdekében vívott kétfrontos harcot. Az ő halálával zárult le a XVIII. század, amelyet joggal nevezhetünk a török uralom utáni magyar katolikus újjáépítés századának.

(Folytatása következik)

Magánháiban összezsúfolva vagy 150 magyar író és értelmiségi: Ki a padlón ül, ki a falnak támaszkodik, mert az ülőhelyeket az idegen vendégeknek kell hagyni. — Milyen más a budapesti Intercontinental előadóterme, ahol a Helsinki-Kultúrfórum hivatalos előadásai folynak.

Itt van Csoóri Sándor, akit a magyarok a nagy Illés Gyula utódjának tartanak. Itt van Mészöly Miklós, Haraszti Miklós, Kodolányi Gyula, Konrád György és Csurka István. — Nevek, amelyek Nyugaton kevésbé ismertek, de Magyarországon jó hangzásuk van.

Csurka István, Budapesten a legtöbbet játszott drámaíró, hevesen kikel a Nyugaton és Keleten szélesen elterjedt tézis ellen: „A realitásokat el kell fogadni”.

„Még néhány év előtt” (Helsinki) — kezdi, „azzal áltatták az embereket, hogy meg kell változtatni a világot ahhoz, hogy

Ellenzéki írók tanácskozása Budapesten

egy jobb, realisabb világot teremthessünk. — És mi lett belőle? Minket éppen ezek a realitások, mert elfogadtuk őket, raboltak ki.”

Csurka arra emlékeztette hallgatóit, hogy az emberiség csak azért tud tovább haladni, mert éppen a realitást nem fogadja el. — A nyugati társadalom a pénz ígéretében él. Energiáit az önellátásra és a fogyasztásra koncentrálja. És ugyanakkor az emberek mélységesen megrémülnek mindazon, ami Keleten és Délen történik.

Óvja Nyugatot, egy olyan világtól, amely csak az egyes embert és annak érdekeit tartja szem előtt.

Ami azonban Keletet, mindenekelőtt Közép-Európát illeti, azzal van elfoglalt-

va, hogy sebeit rejtegesse. A proletárforradalom csődjével minden reményük elszállt. Ez a csőd milliók életét értelmetlenségbe fojtotta bele.

Itt Közép-Európában látja az ember legjobban, mit jelent a rezignálás a valósággal szemben. Magyarország mint nép és állam egész történelme folyamán a „realitást” kétségbevitte. Így a forradalmaiban és felkeléseiben. — Most ott tartunk, hogy a magyarság elfogadta a realitást. De az ország vezet a világon az öngyilkosságban, a népesség számának az összezsugorodásában és az alkoholfogyasztásban. Ha az emberiség mindig csak a realitást vette volna figyelembe — nem lenne akkor helye a hősöknek és a szenteknek, Shakespeare,

Goethe vagy Victor Hugo számára. „A realitásban” — mondja Csurka, „csak törpék léteznek”. Szavait a görög Epiktetos mondásával fejezte be: „Egy út vezet csak a szabadsághoz — az, ha készen vagyunk érte meghalni!”

„Helsinki (KSZE és a záróokmány) harc, vér és szenvedés eredménye. Nem egy jó nagybácsi ajándéka”, — ragadta meg a szót Mészöly Miklós, akinek nagyon jó híre van. Közép- és Kelet-Európában ma egy mesterségesen megalkotott helyzet van. — Itt emlékeztetett az 1945-ös jaltai egyezményre, de még sokkal messzebb, a trianoni és versaillesi békeszerződésekre.

A jelen helyzetre azt állította, hogy egy öngyilkos illúzió az, amikor azt várjuk, hogy egy erőszakos rendszer valaha is humanizálódhatik.

Haraszti Miklós, aki a magyar Sza-

(Folytatás a 6. oldalon)

BORBÁNDI GYULA:

A hetvenöt éves magyar cserkészzet

III.

AZ EMIGRÁCIÓBAN ÚJJÁSZÜLETŐ CSERKÉSZZET

Amint eldől, hogy a háború befejezése után nyugatra áramlott százezrek közül kik térnek vissza és kik választják a hontalanságot, a menekült magyarok első szervezetei között megtaláljuk a cserkészzetet is. A passauai Waldwerke menekülttáborban 1946 áprilisában Farkas Ferenc főcserkész vezetésével megalakult a Teleki Pál Cserkész Munkaközösség, amely hamarosan átalakult Külföldi Magyar Cserkész Szövetséggé. EGYMÁS után szerveződtek az európai nagyvárosokban és a tengerentúli szórványokban a fiú- és leánycsapatok. A fejlődést jól érzékelteti, hogy 1949 elején már 37 csapatban 2,100 cserkész működött, 1953-ban pedig 41 csapatban kb. 2,800 cserkész tartottak nyilván, ezek közül 200 tiszt volt. Tengerentúli 1953-ban már 15 csapat dolgozott. A kezdeti időben nagyon tehények voltak a dél-amerikaiak (a braziliai Szondi György és Szent Imre fiú-, a Dobó Katica leánycserkészcsapat). A kivándorlások eredményeként 1951-ben a Szövetség áttelepedett az Egyesült Államokba. Ma is ott működik, a New Jersey állambeli Garfieldben.

A Szövetség — amelynek jelenlegi elnöke Némethy György és ügyvezető elnöke, vagyis tulajdonképpeni irányítója Bodnár Gábor — sikerrel tartja össze a világon szétszórt cserkészeket, képviseli a magyarokat a cserkészzet nemzetközi találkozóin, gondoskodik a hagyományos cserkészmozgalmán kívül egy elmélyült magyar nevelésről is. Megszervezte a továbbképzést előmozdító csereakcióprogramot, kiadott és kiad könyveket, megjelenteti a Magyar Cserkész és a Vezetők Lapja című folyóiratot, fölépítette az Egyesült Államokban a Sík Sándorról elnevezett magyar cserkészparkot, évi költségvetése meghaladja a másfél-százézer dollárt.

ÚJ FELADATOK VÁLLALÁSA

A cserkészcsapatok a hontalanságban annak a feladatnak az elvégzésére is vállalkoztak, hogy az idegenben született vagy ott nevelkedő fiatalokat a magyarságnak megtartani segítsék, magyar nyelvi, történelmi, irodalmi és honismereti tudását gyarapítsák. A cserkészzetnek felbecsülhetetlen érdemei vannak a magyar öntudat ápolásában és a magyar műveltség terjesztésében. A külföldi magyar iskolákon és hétvégi tanfolyamokon kívül elsősorban a cserkészzetnek tulajdonítható, hogy oly sok fiú és leány találja meg magyar gyökereit, vagy marad meg magyarnak az idegen környezet asszimiláló hatása ellenére is. A kétnyelvűség, a két kultúrában való mozgás, a befogadó ország társadalmába való integrálódás módszertanát és eszköztárát a nyugati magyar fiatalok az egyházakon, az iskolákon és az értelmiségi körökön kívül elsősorban a cserkészcsapatokban ismerhetik meg. 1984 végén 13 országban, 86 csapatban mintegy 6,500 magyar fiú és leány végzett

FIGYELEM!

A müncheni Magyar Katolikus Misszió énekkara felvételt hirdet! — Énekelni szerető férfiak és nők jelentkezését várjuk: Magyar Katolikus Misszió, Oberföhringer Str. 40, 8000 München 81, telefon (0 89) 98 26 37 - 38.

cserkészmozgalmát. A csapatok kétharmadát egyházak tartják fenn.

Új életre kelt és mind jobban terjed a regős cserkészzet, amely mint hajdan is, a népi kultúra ápolását szorgalmazza. Jellegzetes tünet, hogy a hamisítatlan magyar műveltséghez való ragaszkodás már a kezdeti időszakban is jellemezte a cserkészzetet. Nem volt véletlen, hogy a külföldi cserkész könyvkiadás első terméke a „101 magyar népdal“ 1952-es kiadása volt. 1955-ben Clevelandban megalakult az első külföldi cserkész népi táncgyűttes, jelezvén az utat, amelyben a magyar cserkészek haladni akarnak. Ma már minden nagyobb csapatnak van népdal- vagy népi táncgyűttese, regős csoportja. Évek óta terjed a táncmozgalmak is. A cserkészpróbák egy hányada is hungarológiai jellegű, a nyári táborozások műsorában fontos szerep jut a magyar tudásanyag gyarapításának.

A magyar cserkészzet nemzetközi sikerei közé tartozik, hogy Nagy László történész és publicista személyében 1969 óta magyar vezetője van a Genfben székelő Nemzetközi Cserkészirodának, a világszervezet adminisztratív irányító szervének.

Sajnos, a nemzetközi cserkészmozgalmában a menekült magyar cserkészzet nem tudta kivívni az egyenjogúságot. A Nemzetközi Cserkésziroda politikai megfontolásokból mind a mai napig megtagadta a menekült cserkész szövetségek felvételét. Ez a cserkészek közötti nemzetközi szolidaritás elleni súlyos vétetek. Sok tízezer cserkész nem élvezheti az egyenrangúság és a partnerség méltányos jogát csak azért, hogy a Nemzetközi Cserkésziroda a Vasóti Szövetség egyetlen tagországában (Lengyelországban) működő cserkészekkel kapcsolatban maradjon. Az összetartozásnak és az együttes kötelezettségvállalásnak ez ugyanolyan sérelme, mint pl a száműzetésben élő szociáldemokraták jogfosztása a Szocialista Internacionálban. Pedig a nemzetközi PEN Club következetes ragaszkodása az írók közötti szolidaritás elvéhez, megmutatta, hogy a realpolitika nevében gyakorolt és annak félreismeréséből származó megalkuvás hosszú távon nem kifizetődő. A PEN szolidaritás maradt hontalanságban élő tagjaival. A magukat emiatt sértve érzők kezdetben megpróbálták ellenszervezetek alakításával szétmálászni az írói világszervezetet, de kudarcot vallottak és sorjában visszaállították korábbi szoros kapcsolatukat a központtal. Kár, hogy a Nemzetközi Cserkésziroda gyengének érzi magát ahhoz, hogy az írók szervezetéhez hasonló magatartást kövessen.

A magyar cserkészzet hetvenöt éves. Teljesítményei és eredményei feljogosítják arra, hogy ünnepeljen, minket meg arra ösztönöznek, hogy az évforduló mellett ne menjünk el szó nélkül.

*

Beszámolómat — az előző számban — személyes visszaemlékezéssel kezdem. Azzal szeretném most végezni is. Ifjúságom felejthetetlen élményei közé tartozik, hogy a cserkészzet több jelentős alakját ismerhettem: hallgattam Teleki Pál egyetemi előadásait, érettségi vizsgát Sík Sándornál tettem, majd egy évtizedig szoros kapcsolatban álltam a Cserkészszövetség elnökével, Witz Bélával és a Regnum Marianum híres cserkészparancsnok papjaival.

KSZE-kultúrfórum Budapest

Október 15-én, 35 ország 860 delegátusa Európából és Észak-Amerikából először gyűlt össze Budapesten, egy a Keleti-Blokk-hoz tartozó államban, tanácskozásra.

Ezen a kultúrfórumon a liechtensteini delegátus, Graf Mario von Ledebur felütően nyílt szavakat mondott. Emlékeztette a fórumot, hogy adódnak olyan esetek, amikor egy teremtő emberi géniusz „egy elmegyógyintézet igazgatójára bízna rá... — Amikor az ember Wagnerzenét hallgat, miközben a krematóriumok füstölnék. — Ez nem kultúra. — És éppen így, a Gulag sem jele a kultúrának.“ Beszélt emberekről, akik nem beszélhetnek és reméli, hogy az emberiség szabad része őket nem felejtette el.

Stoessel, USA-delegátus, szószerszint a következőket mondta: „Mi hiszünk abban, hogy minden népnek és minden nemzeti kisebbségnek korlátlan joga van arra, hogy kulturális örökségét egész dimenziójában gyakorolja és megőrizze.“

A kultúrfórum megrendezésére már két évvel ezelőtt Madridban vállalkozott a magyar kormány. Úgy látszik, 2 évvel ezelőtt még szabadabb szelek fújtak Magyarországon, mint ma. — Tizenkét órával a Fórum hivatalos budapesti megnyitása után, a magyar kormány közölte a nagyszámú külföldi küldöttséggel, hogy a Helsinki Nemzetközi Szövetségnek az Emberi Jogokról szóló Értekezletét nem lehet megtartani a budapesti Intercontinental Hotel nagytermében hivatalos keretek között, ahogy arról a magyar kormány és a rendezőség jóval előtte megállapodott. — Ez a váratlan tilalom a megnyitás napján már sötét árnyékot vetett az egész hivatalos Kultúrfórum programra.

Ennek az Emberi Jogokról szóló értekezletnek magánházakba kellett kitérnie, így pl. ifj. Rajk László lakására, Eörsy István író házába, aki éppen „véletlenül“ Nyugat-Berlinben tartózkodott látogatásban. — De ott is megjelent a rendőrség. Szerencsére nem avatkozott bele semmibe, csak „észrevételezett“. Ugyanez történt az Intercontinental Hotel foyerjában, ahol gyorsan sajtókonferenciát improvizáltak. A jelenlevő magyar értelmiségiek között nagy volt az elkeseredés és a szomorúság. Egy markáns úr angolul megjegyezte: „A mi szegény országunkban minden Moszkva akaratával történik. ... Ezért kell Magyarországnak addig küzdenie önállóságáért, míg mi is szabadok leszünk. Mi le fogjuk vetni magunkról az idegen uralmat. Ti pedig Nyugaton, védjétek magatokat Moszkvával szemben és a Jóisten áldása kíséreljen!“ Budapest azóta azon tűnődnek, hogy mi is történt? A magyar hatóságok először mindenbe beleegyeztek, mindenkint beengedtek, így többek között két exil-csehet; Pavel Kohout drámaíró és társát, Jiri Gruzát is.

Csak úgy lehet, hogy a testvérállamok, így Csehország, de főleg a Szovjetunió, beleavatkozott a dologba.

Az amerikaiak már Stoessel követ fődelegátussal az élen tiltakoztak a Helsinki-elvek megsértése miatt a vendéglátóknál. — A nyugat-német kormány követe, Karl Günther von Hase, követelte a magyar kormánytól, tartsák tiszteletben a Helsinki-i Megegyezés alapelveit az emberi szabadságról.

Ezek az események Budapesten egy csapásra megmutatták, hogy milyen nehéz helyzetben vannak a vendéglátók. Megtapasztalhatták a kommunista „türelem“ határait. — Magyarország, még ha a vendégszeretet formájával a nyugati látogatót el is bűvöli, sajnos kommunis-

ta ország és bele van szorítva a világ két hatalmi konstellációjának az ütközőpontjába. A magyar nép mindenesetre tudja, hol a helye.

A hivatalos KSZE-Fórumon a szovjet delegátus, Pjotr Demicsev kultuszminiszter felszólalásában válaszolt Konrád György író és Jiri Grusa cseh drámaíró kritikájára a kommunista országokban gyakorolt cenzúrával kapcsolatban. Többek közt szóról-szóra ezeket mondta: „Mi a reális sajtószabadság mellett vagyunk, amit jogi normák védenek és biztosítanak. Hamis ideák arra vezethetnének, hogy kultúra címén neofaszizmus, pornográfia és egyéb szemét jelenhetne meg. Az ember szellemi egészsége kell hogy vezesse minden kultúrtevékenységünket“.

Amerikának és Nyugat-Európának címezve, arról beszélt, hogy az elharapódzó munkanélküliség akadályozza annak, hogy elég pénzt fordítsanak a kultúr-szükségletekre.

Nagybritannia delegátusának arra a kijelentésére, hogy szocialista kultúra nincsen, azt kell válaszolnia, hogy éppen a Szovjetunióban létezik — és már 68 éve — ez a kultúra. Itt példának hozta fel, hogy az utolsó öt évben 9,000 könyvet fordítottak le a KSZE tagállamok szerzőitől.

Érdekes jelenség, hogy a keleti államok előadói közül a magyarok, lengyelek és románok a francia nyelvet választották. Az NDK-kultuszminiszter Hoffmann, beszédét németül mondta el, csak a bulgárok és csehek használták az orosznyelvet.

H. F.

Tanulmányi napok Lugánóban

A Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör (SMIKK) idei tanulmányi napjait rendkívül nagy részvétellel ismét a festői fekvésű Luganó-Paradisóban tartotta meg okt. 16 és 21 között. Ezúttal a tavalyi „Gesta Hungarorum III.“ történelmi áttekintés kiegészítéséül *Erővonalak a két világháború közti magyar szellemi életben* című előadás-sorozatára került sor. Az előadások témái voltak: A két világháború közti Magyarország életének gazdasági, társadalmi és politikai erőtere (dr. Csernohorszky Vilmos); Magyaros törekvések a képzőművészetben, vetített képekkel (dr. Szijs Rezső, a Budapesti Művészbarátok Egyesületének elnöke); A népi költészet irodalmi előzményei és Erdélyi József (Szamosi József, München); Németh László, a magyar Anti-Orwell (Csiky Ágnes Mária, Köln); Katolikus megújulási kísérletek: Prohászka, Bangha Béla (Horváth Tamás, NSZK); Mécs László költészet (Monoszlói Dezső, Bécs); A „Három nemzedék“ és Szekfű Gyula (dr. Czettler Antal, Brügg, Svájc); Gulyás Pál és a 30-as évek irodalmi élete (dr. Liptóczky László irodalomtörténész, főiskolai tanár, Eger). Az értékes előadásokat élénk, színvonalas viták követték. A Tanulmányi Napok keretében négy Svájcban élő, fiatal magyar képzőművész: Aszalós Judit, Hangay Lilla, Nagy Levente és Selmecei György munkáiból nyílt meg kiállítás; a Kongresszusi Palota „teatrino“ termében pedig Kosztolányi Dezső emlékest volt Gönczöl János müncheni színművész összejelentésében, illetve előadásában, Erkel Eszter zongoraművésznő Zürichből Bartók, Chopin és Bach műveket játszott. A Tanulmányi Napok példás rendezése és levezetése Saáry Éva, a SMIKK elnöke, valamint B. Szabó Péter főtitkár érdeme. (-i -f)

Az Egyház életéből

VATIKÁN: AZ ŐSZI RENDKÍVÜLI PÜSPÖKI SZINÓDUS

Jan Schotte érsek, a szinódus főtárgyára sajtókonferencián jelentette be a november 25 és december 8 között lezajló rendkívüli szinódust. — A szinódus célja a 2. Vatikáni Zsinat lezárásának 20. évfordulóján lemérni az Egyetemes Zsinat hatását az életben, szemmel tartva a jövő következményeit. A szinaton 165 személy vesz részt, ezek között vannak a pátriárkák, a keleti egyházak nagyobb érsekei és metropolitái és a püspökkari konferenciák elnökei, a szerzetes előjárók uniója által választott 3 rendfőnök, valamint a Szentatya által külön erre az alkalomra kinevezett 20 bíboros és szakértő.

A szinóduson vagy maga a pápa, vagy az általa kinevezett 3 elnök: Krol, Malula és Willebrandt bíborosok közül az egyik elnököl. A szinódus referense Danneels bíboros; titkára Walter Kasper, a tübingeni egyetem teológiai tanára.

Tekintettel a szinódus rendkívüli jellegére, a Szentatya meghív még meg-

ELLENZÉKI ÍRÓK TANÁCSKOZÁSA BUDAPESTEN

(Folytatás a 4. oldalról)

mizdat-ban szokott írni, óvott a maga körül elharapódzó „helsinki giccstől”. Az a kultúra, amely államközi tárgyalásokból eredne, csak „túristakultúra” lenne, amely azonkívül még különféle szűrőkön lesz átszorítva. „A kultúrák közeledése” jelszóval csak egy „irányított kultúra” keletkezhet.

Csoóri Sándor emlékeztetett Közép-Európa sorsára, amelyhez Magyarország is mindig számított, és Oroszország sorsára. — A magyarok 1945 után a világnak egy konzervatív szférájába lettek beszorítva. Ez a szféra halálosan fenyeget ma bennünket. A mérhetetlen emberi szenvedések láttán, amelyek 60–70 éve szakadtak rá Közép-Európára, meg kell magunkat kérdezni, hogy lehet-e itt egyáltalán kultúrát teremteni?

A nyugateurópai delegátusok, pl. az amerikai Susan Sontag, a német Hans Magnus Enzensberger közt egyrészt, és a magyar résztvevők közt, időnként nézeteltérések támadtak. Így a nyugati résztvevőknek, akik közül sokan a baloldali írógárda spektrumába tartoznak, nyilván nehéz volt megérteniük azokat a gondokat, amelyek a magyarokat gyötörik.

Susan Sontag mint megoldást a népkéveredést ajánlotta, ahogy az egyes nyugateurópai országban történik (Németország, Franciaország). — A magyarok ebben mint kis nemzet inkább veszélyt látnak a nemzeti állam szempontjából, különösen áll ez a kis népekre.

Azzal a tézissel szemben, amit a nyugatiak hoztak elő, mely szerint Európának mindkét szuperhatalomtól függetlenül kellene magát, az egyik magyar ellenvetette: „Két Európa van. Az egyik, amelyiket a szovjet csapatok tartanak megszállva, — és egy másik, amit az amerikai csapatok nem tartanak megszállva”. — Ezzel világosan megmondta azt, hogy van egy szabad és egy nem-szabad Európa. Az utóbbihoz tartoznak, sajnos ők — a magyarok.

Az egyik asztalon különféle Szamizdat-iratok heverték. „Orwell 1984”, „Emlékezések az 1956-os magyar forradalomra”, „Magyarország politikai helyzete” és még mások.

Az egyik magyar, sok lemondással a nangjában, megjegyezte — az írásokra mutatva: — „A reménytelenség remény-sége.”

H. F.

figyelőket a nagy keresztény egyházakból, továbbá az Egyházak Világtanácsából, összesen tíz nemkatolikus egyház vagy közösség küldi el megfigyelőit, jelezve a zsinat egyik főcélkitűzését: a keresztény egység helyreállítását.

SÍK SÁNDOR (1889 – 1978):

NE FÉLJ!

*Ember, ne félj a rossztól!
Arkangyal áll a poszton,
Van, aki hallja hangod:
Szabadíts a gonosztól.*

*Ne félj a fájdalomtól:
Nem kontár kése boncol,
Próbált sebész az Isten;
Megifjodol, ha boncol.*

*A bűnt se féld: a pázsit
Gyomot is hajt, ha ázik.
Ravasz művész az Isten:
A rossz is jót csírázik.*

*Még magadat se féljed:
Isten kezén a mérleg.
Ha még oly semmi volnál:
Majd megnagyít a Lélek.*

*Ha Napba, Holdba lönek,
Örülj a szép erőnek:
Minden javára munkál
Az Istent szeretőnek.*

*A kék magasba nézz föl,
Ne kérdd, hogy meddig érsz föl.
Egyet pillant az Isten,
És egész lesz a részből.*

*A halál is csak ennyi:
— Ne félj élébe menni —
Édesapád az Isten,
Röpiél éléd, ölelni.
(1960)*

25 ÉVES A MAGYAR KATOLIKUS LELKIPÁSZTORI MUNKA NORVÉGIÁBAN

Oslóban október 12-én, szombat délután, a Szent József nővérek kápolnájában volt a 25 éves jubileumi megemlékezés ünnepi szentmisével és a mise után a Szent Olaf plébánia nagytermében ünnepélyes fogadás. — Az ünnepi szentmisét Svenzer püspök celebrálta, magyar és vendégpapok segédletével. A szentmise nyelve norvég volt, magyar egyházi énekek kíséretével. Az olvasmányok, az evangélium, a hívek könyörgése magyar nyelven folyt.

A szentmise utáni fogadáson a süteményeket magyar háziasszonyok sütötték. — Mindazoknak, akik a rendezésben közreműködtek és azoknak is, akik ezen a családi magyar ünnepen megjelentek, hálás köszönetet mondanak a norvégiai magyar páterek!

A KERESZTÉNY EGYHÁZAK TÖRÖKORSZÁGBAN

Az utóbbi időkben a török hatóságok sok megszorító intézkedést hoztak keresztény közösségek ellen. — Annál feltűnőbb, hogy 1915 óta, amikor Kelet-Anatóliában az örmény katolikusokat a hajdani örmény ország területén, ahol a kereszténység az apostolok koráig megy vissza, szisztematikusan kezdték kiirtani, most először engedélyezték azt, hogy a konstantinápolyi örmény pátriárka felkeresse a maradék örmény katolikus gyülekezeteket. — Ennek az engedékenységek valószerű magyarázata az, hogy Törökország nagyon is rászorult a Nyugat pénzügyi és gazdasági támogatására. (Félmillió török munkás dolgozik csak Németországban.)

Hírek - események

35 ÉVES A BÉKETANÁCS

Az Országos Béketanács Katolikus Bizottsága jubileumi tanácskozásán Bíró Imre, az OBKB főtárgyára tartotta a referátumot. Többek közt ezeket mondta, emlékeztetve a Békemozgalom 1950 augusztusában zajló alakuló nagygyűlésére: „Történelmi szükségszerűség volt minden: öt évvel a nagy háború után végre megbékélni az új társadalommal.” A Magyar Katolikus Egyház akkor új úton indult el. „Vállalta a párbeszédet az öt körülvevő és befogadó pluralista társadalommal...”

Bíró Imre, a magyar „főbékepap”, még mindig 1950-nél tart, amikor az az „új társadalom” úgy gondolta, hogy meghúzhatja a Katolikus Egyház fölött s ezzel a magyar nemzet túlnyomó többsége fölött, a lélekharangot. — Ez az idő lejárt. A pluralista vagy inkább, a szocialista társadalom belsőleg és külsőleg is összezsugorodott. Már csak a szovjet fégyvereken nyugszik. Bíró Imrének és híveinek ma inkább mélyen hallgatnia kellene. — Az 1950-es év augusztusában zajló nagygyűlés és következményei a magyar egyháztörténelem legszomorúbb lapjainak számítanak majd.

ABORTUSZ

Negyedmillió meg nem született gyermeket ölnek meg Nyugat-Németországban évenként. 150.000 ezekből a gyilkosságokból büntetlen marad, noha a törvény szerint büntetendő lenne. Ezeket a gyermekgyilkosságokat a betegbiztosítók fizetik.

Összefoglalva: tömeges vétség a törvény ellen, tömeges megsértése az 1974 évi szövetségi alkotmánynak, mely szerint minden embernek, a még meg nem születettnek is, érinthetetlen joga van az életre és az emberi méltóságra, aminek minden más jog alá van rendelve. Továbbá, lelkiismeret elleni erőszak mindazok ellen, akik betegségyt fizetnek, s akiknek meggyőződésük, hogy a terhesség nem betegség és a magzatelhajtás gyilkosság.

Bernhard Vogel rheinland-pfalzi miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be Mainz-ban a Szövetségi Tanács elé, amelynek az a célja, hogy az alkotmánynak a magzatelhajtással kapcsolatban újra érvényt szerezzen. — Érdekes, hogy kik vetették el ezt a kezdeményezést: a pártok közül kompromisszum nélkül az SPD, FDP és a Zöldek. Továbbá az összes SPD által kormányzott tartományok közül, huzavona után, Schleswig-Holstein és Baden-Württemberg vetette el. Így a beadványnak nem maradt esélye.

Mi az oka ennek a visszautasításnak? Egyes-egyedül pártérdek. A pártok nem akarnak beavatkozni a szavazati joggal bíró asszonyok „önrendelkezési jogába” és magánérdekeikbe.

ARLESHEIMIEK SZABOLCSBAN

A Szabolcs-Szatmár-megyei Vaja község katolikus temploma sürgős renoválásra szorult. — Egy Arlesheimbe került magyar építész arrafelé járt és a plébános segítséget kért a többszázéves szép templom restaurálásához. A szót tett követte, a mérnök később egy svájci követségi tisztviselővel megjelent a helyszínen, fölmérték a szükséges restaurálási munkálatokat és azok költségeit, a falubeliek önkéntes munkaszolgálatot vállaltak és megindult a munka. — Svájc-ból jött a pénz, a műemlékhez szükséges nemes anyagok, és Szent István napjára a vajai templom ott állt készen új fényben. A felszentelési ünnepségen Arles-

heim küldöttséggel képviseltette magát. A magyar építész és családján kívül ott volt az arlesheimi plébános az egyházközségi tanáccsal együtt.

A LENGYEL VÁLASZTÁSOKHOZ

A legutóbbi országgyűlési választások erőpróba akart lenni a betiltott Szolidarnosc-szakszervezet és a lengyel kommunista párt között. — A Szolidarnosc bojkottra hívta fel tagjait. A kormány hivatalos jelentése szerint az ország 78 %-a szavazott le. A Szolidarnosc szerint csak 66 % és ez egy kommunista államban a választás csődjét jelenti. — A hivatalos jelentésben az is áll, hogy egy-néhány püspök is leszavazott. Az igazság az, hogy az egyház passzívan viselkedett; távollartotta magát. A püspökök alatt: az egy-két ortodox és protestáns főpap értendő.

A CLEVELANDI IRODALMI TÁRSASÁG JÓZSEF ATTILA DIJA

Az észak-amerikai fiatalok kezdeményezése ez. Az otthoni fiatal magyar írók támogatására alakult. Az első 1.000 dollárt Lezsák Sándor: „Békebeli éjszaka” című könyve kapta. Az idén három művet jutalmaz az Irodalmi Társaság: Nagy Gáspár: „Földi pörök”; Zalán Tibor: „Álom a 403-as demokráciában” és Baka István: „Döbling” című műve.

A József Attila Irodalmi Társaság tagsági díja évi \$ 25,—; a védnöki díj \$ 50,—, de bármilyen összeg küldhető az ösztöndíjra. Cím: United Hungarian Fund, P.O.Box 11027, Cleveland, Ohio 44111, USA.

FILMELŐADÁS

PUSZTULÓ VALLÁSI EMLÉKEINKRŐL

Egy fiatal magyar művészettörténész és filmrendező, Olasz Ferenc, nagyszabású filmet készített a magyar népi vallásosság pusztuló művészeti emlékeiről. A filmet „Törődék” címmel 18 folytatásban, vasárnap esteken mutatta be a Magyar TV (igaz, csak a második csatornán, tehát kissé „eldugva”). — A KEM müncheni csoportja és az Egyetem Finnugor Tanszéke vendégeként, Olasz Ferenc, a Katolikus Misszió házában, okt. 3-án, filmjéből négy részt pergett le (Dicsértessék!, Kálváriák, Temetők, Mindenszentek). A filmszalagról útszéli keresztetek, kidőlt sírkövek, fejfák, romladozó stációk, mezőkön-szőlőhegyeken álló szentek időmarta szobrai tűnnek elénk az összetéveszthetetlenül szép magyar tájban. A képeket nem kíséri magyarító szöveg — erre nincs is szükség — csak megfelelő zene: Bach, Vivaldi, Bartók stb. műveiből válogatva. Amit láttunk, az jóval több, mint ismeretterjesztés, vagy dokumentum. Ezt a filmet a tárgy iránti szeretet, élmélyült áhítat és felelősségtudat készítette. Igazi művészet: felemelő és a pusztulás láttán, megdöbbentő élmény. Örülni lehet, hogy ilyen művek is születnek oda-baza. Sz. J.

EMLÉKSZEL???

Zsolnai Hédi énekel a „Pilvax”-ban, az „Anná”-ban, a „Kedves”-ben, a „Zeneakadémián”.

Te is ott voltál estéről-estére, vele dűdöllad: „A két szemét még most is látom”; „Te vagy nekem a nyár”; „Már a lomb lehullt”; „Harlem Szerenád” és ... és ... és ...

Zsolnai Hédi 60 perces színes videokazettán (VHS, BETA, NTSC) felidézi a szép estéket.

Megrendelhető AP Produktion, Lajos von Baghy, Hohenzollernstr. 77/5, D-8000 München 40. Ára: US \$ 50,— DM 120,—, illetve ennek megfelelő valuta. — Szállítás csekk ellenében. Németországban utánvétellel is.

CSERKÉSZ TÉLI TÁBOR

Az európai cserkészkerület idej, hagyományos TÉLI TÁBORÁT

1985. december 26-tól 1986 január 6-ig a tiroli ACHENKIRCHBEN tartja.

Jelentkezni lehet a cserkészparancsnoknál és az európai cserkészkerület központjában: Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81. ☎ (089) 98 26 37 - 38 Kívánatra pontos leírást küldenek.

Táborparancsnokság

ÚJDONSÁG! MEGJELENT!

Borbándi Gyula:

A MAGYAR EMIGRÁCIÓ ÉLETRAJZA 1945 - 1985

Megrendelhető: Büchergilde - Könyvbarátok Köre (Schweiz), Mühlstiegrain 18, CH-4125 Riehen, és minden magyar könyvkereskedésben - Ára: DM 62,-

A MÜNCHENI SZABAD EURÓPA / SZABADSÁG RÁDIÓ Magyar Osztálya szerkesztőségi munkatársat és szerkesztőségi gyakornokot

keres. Mindkét állás esetében elengedhetetlen a jó magyar íráskészség, az angol nyelv kielégítő ismerete, valamint érdekes nyugati útiokmány. A szerkesztői állás betöltésénél előny az újságírói, vagy rádiószerkesztői gyakorlat, valamint második vagy harmadik idegen nyelv ismerete. A munkahely a rádió müncheni szerkesztősége. Jelentkezni lehet a következő címen:

Radio Free Europe / Radio Liberty
Personnel Department
Oettingenstr. 67
D-8000 München 22, W. Germany

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Postfach 162. D-8000 München 1. - ☎ (0 89) 53 02 35.

POPOVITSNÉ - PATAY KATALIN szakkozmetikus

München, a Partnach Platz-nál. Kezelések megállapodás szerint.
Telefon: (0 89) 7 69 33 01

HAZAI HENTESÁRÚ	DM
1 kg Kolbász száraz	18,-
1 kg Kolbász füstölt	16,-
1 kg Véreshurka rizsával	12,-
1 kg Májashurka rizsával	12,-
1 kg Disznósajt	14,80
1 kg Tokaszalonna	10,80
1 kg Vastagszalonna	14,-
1 kg Tepertő	16,-
1 kg Borda	12,-
1 kg Sonka	24,-

A szállítás utánvételes.
5 kilón felüli rendelésnél portómentes.
MICHAEL TAUBEL, Metzgermeister
6710 Frankenthal / Pf. ☎ (062 33) 6 26 93

ÚJ MŰVÉSZLEMEZ A

KASTLI GIMNÁZIUM MEGSEGÍTÉSÉRE

Beethoven Sonate N. 2 Op. 31 - Liszt: Après une lecture du Dante; fantasia quasi sonata; sonetto 123 del Petrarca. - A művészi lemez megrendelhető Európában DM 20,- ellenében a „Les Amis de Kastl“-nél, Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81. - Tengerentúlon US \$ 10,- ellenében a Hungarian School Care Club-tól, P. O. Box 11027, Cleveland, Ohio 44111, USA és az összes amerikai magyar könyvkereskedésnél. - A lemez német, magyar és angol ismertetőszöveggel van ellátva.

FIGYELEM! ÚJ KIADÁS!

Közi Horváth József:

APOR PÜSPÖK ÉLETE ÉS HALÁLA

A régen elfogyott könyv 2. kiadása, dokumentumokkal és gazdag képanyaggal kibővíve. Ára: DM 20,-. Megrendelhető az „Életünk“ címén.

DIOSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar - német és német - magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Telefon (0 21 01) 54 13 17.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK - FOTOMUNKÁK PASSFOTO

FOTO DOBOS

Rindermarkt 16
8000 München 2 - Telefon (0 89) 26 51 22

HIRDETÉSEK

COSTA BLANCA - télen is kellemes éghajlat, komfortos lakás, fantasztikus kilátás a tengerre. Írjon „Lakás“ jellegre a kiadóba vagy ☎ CH 01 / 311 84 43.

Magyarnyelvű - valamint Magyarországon megjelenő német, angol és egyéb idegennyelvű **könyvek, újságok, folyóiratok** megrendelhetők, ill. előfizethetők a következő címen: **Riszter Árpád**, Postfach 667, D-7000 Stuttgart 40 (W. Germany). ☎ 0049 (0711) 84 65 26. - Kérje díjtalan tájékoztató füzetünket.

Értelmiségi magyar özvegyasszony (57/168), jó körülményekkel, megismerkedne Svájcban élő, korban hozzáillő, komoly szándékú, jólelkű férfivel. Válaszokat „Még remélek néhány szép évet“ jellegre a kiadóba kér.

Férjem halála után két fiammal maradtam, nem akarjuk családi házunkat elveszíteni. **Nyugodt helyen a külvárosban**, Budapesten a „Keletitől“ 15 percre autóval, kedvező áron kiadó egy tiszta szoba 1-3 ágygal. Délután a Keletiről is elhozzuk. Telefon (00361) 64 13 92.

SZALONCUKOR
csokoládé fondant
vagy csokoládé zselé
töltelékkel

1 kg DM 15,80

Rendelés 5 kg-tól portómentes.
Rendeljen idejében levelezőlapon
vagy telefonon 17.00 óratól.

Hétfőig egész nap.

ROLAND WELKENS
Robert Bosch Str. 12 b
8900 Augsburg ☎ (08 21) 70 33 72

NEMZETŐR KÖNYVEK DM

Tollas Tibor: Forgószélben	
Válogatott versek, 250 old. füzve	30,-
vászonkötésben	33,-
Fehérvári István: Szovjetvilág Magyarországon 1945 - 1956	35,-
füzve	35,-
keménykötésben	45,-
Szoltsenyicin: Gulag csak II. kötet.	
Oroszból fordította Szenté Imre.	30,-
Rozanich István: A másik partról (versek)	12,-
füzve	12,-
Dálnoki Veress Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet)	80,-
vászonkötésben	80,-
Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.	

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2

Telefon (0 89) 1 29 63 93 DM

Egri Bikavér	6,80
Alföldi Olaszrizling 1.	5,50
Alföldi Kékfrankos 1.	5,50
Abasári Rizling 0,7	5,95
Debrői Hárslevelű	6,30
Badacsonyi Kéknyelű	7,20
Badacsonyi Szürkebarát	7,30
Soproni Kékfrankos	6,60
Villányi Burgundi	7,30
Hajósi Cabernet	7,30
Boglári Olaszrizling	6,-
Boglári Kékfrankos	6,-
Boglári Cabernet-rosé	6,-
Csopaki Rizling	6,80
Zöldszilvái	7,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12,50
Vilmos körtepálinka	24,50
Császárkörte	19,50
Kecskeméti barackpálinka	27,-
Cseresznye pálinka	24,50
Szilvapálinka	17,50
Kosher Szilva pálinka 0,8	32,-
Hubertus	21,-
Beverage Bitters 0,5 lit.	17,-
Pick szalámi	27,-
Csabai	25,-
Gyulai	23,-
Házi kolbász	19,-
Kalocsai tarhonya	1/2 kg 3,30
Nagykoktatésza	1/2 kg 3,50
Paprika káposztával	0,7 lit 4,90
Hegyes erőspaprika	4,90
Hegyes csipőspaprika	4,90
Globus paprika káposztával	0,66 3,50
Kolozsvári káposzta	Ds. 4,40
Disznósajt	kg 12,50
Véres-, májashurka	kg 12,50
Paprikakrém tubus: édes / erős	1,50
Gulyáskrém tubus	1,80
Desszert szaloncukor	kg 16,-
— Üvegárút is szállítunk —	

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

FORDÍTÁS

Műszaki, tudományos és egyéb szövegek, okmányok, hitelesített fordítása magyarra /németre, kedvező áron, legrovidebb határidővel. - Ficsor László okl. mérnök, Rheinhausenstr. 10, D-4130 Moers 1. Telefon (0 28 41) 3 34 72.

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) AGAPE néven katolikus kiadó működik. Kiadványait mindenkinek szeretettel ajánlja. Az eddig megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape, folyóirat (megjelenik minden páratlan hónap végén) évi előfizetés	DM 10,-
Isten népének története (Biblia képregényben. Eddig megjelent 21 füzet) egyes füzet ára	2.20
Antal testvér (Páduai Szent Antal élete képregényben, színes, 72 old.)	4,-
Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc és világa (142 old., 72 színes képpel)	17,-
Malinski-Bujak: II. János Pál (210 o., 111 fekete-fehér és 42 színes képpel)	17,-
Képes Biblia	20,-
C. B. de Gasztold: Imák a bárkából	3.10
A keresztfához megyek (Keresztutak gyűjteménye)	5,-
Harmath K.: Megváltásunk szent éve (brosúra)	1,-
I. Loidl: A fatimai látnokok (bros.)	1,-
Ezenkívül kaphatók még természetből vett motívumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-nagyságú képek) bibliai vagy más aforizmával; katolikus zsebnaptár és falinaptár.	

A kiadó címe: AGAPE, Cara Dusana 4, YU - 21000 Novi Sad. Jugoszlávia.

Az AGAPE szívesen vállal mindennemű nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Jugoszláviában, a nyugatiakhoz képest igen méltányos áron!

FIGYELEM!

Az „ÉLETÜNK“ előfizetési ára egy évre DM 18,-, tengerentúlról légipostával DM 28,-.

Kérjük előfizetőinket az előfizetési díjat lehetőleg postacsekkontónkra, tengerentúlról pedig a bank útján, hanem eurócsékek utalják át, mert a banklevonás igen nagy.

● Kedvezményes áron kapható! ●

HIRDETTEM AZ IGÉT!

Mindszenty szellemi végrendeletének ez a könyv az első gyöngye, amit kiadott a Mindszenty Alapítvány. A könyv tartalmazza Mindszenty legfontosabb körleveleit, írásait és beszédeit, amiket harcban a megszállókkal írt vagy mondott, valamint felejtethetetlen körújtjain a világban szétszórt magyarokhoz intézett. A 60 oldalas bevezető tanulmányt Közi Horváth József írta.

— Legszeb ajándék! —

Ára DM 20,- vagy \$ 10,- + portó.

M. SZERDAY — Metropolitan Verlag

KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr.

Benedek István: — mondta Krisztina	27,-
Berkesi A.: Szerelmek három tételben	20,-
Koestler Arthur: Sötétség délből	25,-
Bibó István: Összegyűjtött munkái I	47,-
Szilvási: A néma	39,-
Sienkiewicz: Quo Vadis	34,-
Dümmerth D.: Az Árpádok nyomában	18,-
Dümmerth: Az Anjou-ház nyomában	23,-
Boros - Rapcsányi: Vendégségben	27,-
őseinknél	33,-
Feuchtwanger: A csúnya hercegnő	13,-
Krudy Gyula: Telihold	23,-
(ezenkívül minden Krudy könyv raktáron)	
Németh László: Emberi színjáték	18,-
C. Bronte: Shirley	28,-
C. Bronte: Jane Eyre	26,-

Szótárak, nyelvkönyvek, útikönyvek és utazási regények, gyermek- és ifjúsági könyvek! Nyugati és antikvár is nagy választékban! Hanglemezek és teljes operák! Kérje katalógusunkat - díjtalanul küldjük!

M. SZERDAY — Metropolitan Verlag

Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein/Schw. ☎ 0 61 / 46 59 02, külföldről: 0041 / 61 46 59 02

MINDSZENTY BÍBOROS

magyar nyelvű életrajza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk szerkesztőségénél (Máriacellben Bourdeaux Ottó SJ atyánál) és az összes magyar lelkésznel.

Ára Európában 6,- DM,

tengerentúlról 4,- dollár.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészseg.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc, lelkész.

*

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
Oberföhringer Str. 40,
8000 München 81,
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 18 — pro Jahr,
nach Übersee mit Luftpost DM 28,—.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 18,— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúlról légipostával DM 28,— Lapzárta: a hónap 18-án.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postacsekkontó München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
Kath. Ung. Seelsorge „Életünk“.

Druck: Danubia Druckerei GmbH,
Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: Rundschreiben. — A kiadvány egy részéhez körlevel van mellékelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem Postacsekkontónkra kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge — Sonderkonto — München, Postacsekamt München, Konto-Nr. 606 50-803.

A MUSICA HUNGARICA

KÖNYV- ÉS HANGLEMEZ KIALLÍTÁSA MÜNCHENBEN nov. 30-án és dec. 1-én a HOTEL EDEN WOLF-ban, Arnulfstr. 4.

Őszi ajánlatunk

Magyarország lángokban, VHS 83 perces video kazetta az 1956-os forradalom eredeti felvételeivel. Többes-örösen kitértve. Garanciával szállítjuk. DM 150,- vagy US \$ 65,- légipostán szállítva.

Borbándi Gyula: A magyar emigráció életrajza 1985-ig. 510 old. 60,-

Hegedűs András az utolsó Rákosi miniszterelnök könyve: Élet egy eszme árnyékában 34,-

Galgóczy Erzsébet: Vidra 20,-

Orwell: Állati gazdaság 21,-

Márai Sandor: Napló 1976-1973 45,-

Gosztonyi Péter: 1956 a Forradalom története 27,-

Orbán Balázs: Torda város és környéke (A Székelyföld leírása VII. kötet) 90,-

Malonyay D.: A magyar nép művésze II. 220,-

Claire Kenneth: Felhők felett 40,-

C. McCullough: Tövismadarak — Dornenvögel, 569 oldal 66,-

Hanglemezekben, kazettákban nagy választék! Kérje díjtalan katalógusainkat!

MUSICA HUNGARICA Rümmanstr. 4

8000 München 40 Telefon (0 89) 30 50 43

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944-1975). — 300 oldal, vászonkötésben DM 20,- vagy \$ 10,-

Kardinal Mindszenty: Erinnerungen, 4. kiad., vász. köt., DM 40,- \$ 22,-

Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv DM 6,- \$ 4,-

Közi Horváth József: Apor püspök élete és halála; 2. bővített kiadás, 22 képpel DM 20,- \$ 10,-

Hermann Egged: A katolikus Egyház története 1914-ig. Az egyetlen modern magyar egyháztörténet. 582 oldal. DM 32,-

Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben DM 20,- \$ 10,-

Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv, képes kalauz 48 képpel, ebből 32 színes DM 12,- \$ 6,-

Szállításnál + portóköltség.

Megrendelhető:

az „ÉLETÜNK“ kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany

OKMÁNYOK HITELES gyorsfordítása:

August LEVAI bírósági tolmács:

Lehnsgrund 24, 4300 Essen ☎ (02 01) 71 15 82